

Република Србија

УСТАВНИ СУД

Број: IУо-137/2015

1907 2016. године

Београд

Конфедерација слободних
синдиката - Београд

Број: 173

датум: 25.07. 2016 год.

Уставни суд, Мало веће у саставу: судија Предраг Ћетковић, председник Већа, и судије Братислав Ђокић и др Горан П. Илић, чланови Већа, на основу члана 167. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, на седници одржаној 12. јула 2016. године, донео је

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 1. Посебног колективног уговора за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 10/15).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 1. Посебног колективног уговора наведеног у изреци. По мишљењу иницијатора, оспорене одредбе Посебног колективног уговора којима се, у складу са законом, ближе уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, као и међусобни односи учесника овог уговора, нису у сагласности са одредбом члана 179. Устава, с обзиром да локалне самоуправе имају Уставом утврђено право да самостално уређују и прописују надлежност својих служби у складу са Уставом и законом а да је закључивањем Посебног колективног уговора између Владе и репрезентативних синдиката повређено Уставом загарантовано право на локалну самоуправу. Како представници локалних самоуправа нису били обавештени „нити на било који начин укључени у поступак закључивања Посебног колективног уговора“, то је оснивачима установа културе повређено Уставом загарантовано право на локалну самоуправу. Такође, оспорене одредбе Посебног колективног уговора нису у сагласности ни са одредбама члана 20. став 1. тачка 16. Закона о локалној самоуправи, јер је потписивањем наведеног уговора ограничено Уставом и законом загарантовано право јединице локалне самоуправе на уређивање организација и служби, јер су на тај начин „спречене да самостално уређују“ организацију и рад органа, организација и служби за потребне општине у складу са Уставом и законом. Оспорене одредбе Посебног колективног уговора по наводима иницијатора, нису у сагласности ни са чланом 246. став 1. Закона о раду, с обзиром да закључивањем посебног колективног уговора потписници (Влада и репрезентативни синдикати) „намећу локалним самоуправама

колективни уговор као општи акт који би локалне самоуправе морале да поштују а чији представници ни на који начин нису били укључени у поступак доношења оспореног акта“. На тај начин, по наводима иницијатора, локална самоуправа „неће бити у могућности да самостално“ у складу са Уставом и законом уређује организацију и рад органа, организација и служби за потребе општине.

У одговорима Владе, Савеза самосталних синдиката Србије – Синдиката културе Србије и Конфедерације слободних синдиката, који су потписници Посебног колективног уговора се наводи да се Уставно овлашћење из члана 179. Устава не може односити на уређивање системских питања из области радних односа, јер је питање закључивања посебног колективног уговора за територију Републике Србије регулисано чланом 246. ст. 1. и 2. Закона о раду, који као посебан закон регулише права, обавезе и одговорности из радног односа по основу рада и чије се одредбе примењују на све запослене који раде на територији Републике Србије, па и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије, локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено. У одговорима се, даље, наводи да оспорени Посебни колективни уговор својим одредбама битно и непосредно не утиче на рад и организацију установа културе чији је оснивач локална самоуправа, а како је већи део запослених у делатности културе управо у установама чији је оснивач јединица локалне самоуправе, то су потписници овог колективног уговора на јединствен начин уредили радноправни положај и услове рада за све запослене у овој делатности.

У спроведеном претходном поступку Уставни суд је констатовао да су Посебни колективни уговор за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 10/15) закључили Самостални синдикати: Самостални синдикат културе Србије, Грански синдикат културе и уметности „Независност“ и Конфедерација слободних синдиката – делатност библиотека, архива, музеја и остале културне делатности и Влада, на основу члана 246. ст. 1. и 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14). Оспореним одредбама члана 1. Посебног колективног уговора које су систематизоване у Поглављу 1. „Уводне одредбе“, прописано је да се Посебним колективним уговором, у складу са законом, ближе уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, као и међусобни односи учесника овог уговора (став 1.), да запослени, у смислу овог уговора, јесте лице запослено у установи културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, под условима прописаним законом (став 2.), да послодавац у смислу овог уговора, јесте установа културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, под условима прописаним законом (став 3.).

Иницијативом је тражена оцена уставности одредаба Посебног колективног уговора у односу на члан 179. Устава Републике Србије којим је утврђено да аутономне покрајине, у складу са Уставом и статутом аутономне покрајине, а јединице локалне самоуправе, у складу са Уставом и законом, самостално прописују уређивање и надлежност својих органа и јавних служби.

Одредбама члана 246. ст. 1. и 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), које су биле основ за закључивање оспореног Посебног колективног уговора, прописано је да посебан колективни уговор за јавна предузећа и јавне службе закључује оснивач, односно орган који он овласти, и репрезентативни синдикат (став 1.), да посебан колективни уговор за територију Републике Србије за јавна предузећа и јавне службе чији је оснивач аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе може да закључи Влада и

репрезентативни синдикат ако постоји оправдан интерес и у циљу обезбеђивања једнаких услова рада (став 2.).

Уставни суд је, полазећи од наведених одредаба Устава и закона, констатовао да се уставно овлашћење аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе садржано у члану 179. Устава да самостално прописују уређивање и надлежности својих органа и јавних служби, не односи на уређивање системских питања у области радних односа (како то погрешно сматра иницијатор). Како је Уставом утврђена надлежност Републике Србије да обезбеђује и уређује систем у области радних односа, заштите на раду, запошљавања, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности, као и друге економске и социјалне односе од општег интереса (члан 97. тачка 8.), а питање закључивања посебног колективног уговора за територију Републике Србије уређено Законом о раду којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, и који се примењује на све запослене који раде на територији Републике Србије, па и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама ако законом није друкчије одређено, то је по налажењу Уставног суда, уређивање наведених питања, укључујући и закључивање посебног колективног уговора за територију Републике Србије у надлежности Републике Србије, а не јединица локалне самоуправе.

Одредбом члана 246. став 2. Закона о раду прописана је могућност да Влада и репрезентативни синдикат, ако постоји оправдан интерес и у циљу обезбеђивања једнаких услова рада могу да закључе посебан колективни уговор за територију Републике Србије за јавне установе чији је оснивач аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, што је оспореним Посебним колективним уговором и учињено. Према ставу 1. истог члана Закона, поред закљученог Посебног колективног уговора за територију Републике Србије за поједине делатности, јединице територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе могу закључити посебан колективни уговор за јавна предузећа и јавне службе чији су оснивачи за исте делатности за које постоји и посебан колективан уговор за територију Републике Србије, с тим да исти сагласно члану 8. став 1. Закона не може да садржи мања права од права утврђених посебним колективним уговором за територију Републике Србије. Имајући у виду наведено, Уставни суд налази да је очигледно неоснован навод иницијатора да су јединице локалне самоуправе „спречене“ и да „неће бити у могућности да самостално уређују организацију и рад органа, организације и служби за потребе општине“, јер наведене одредбе не уређују надлежност и рад јавних служби већ уређују права, обавезе и одговорности из радног односа.

Полазећи од свега наведеног, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 5) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС”, бр. 109/07, 99/11, 18/13-Одлука УС, 40/15-др.закон и 103/15), иницијативу одбацио.

На основу изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 42в став 1. тачка 2) и члана 47. став 2. Закона о Уставном суду, донео Закључак као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
СУДИЈА
Предраг Тетковић, с.р.

За тачност отправка:

4585016.0036.76/1

Б. Радоковић